

Запропонована схема індикативного планування підвищить ефективність системи державного регулювання інвестиційних процесів у промисловості та дасть змогу використовувати методи наукового планування на всіх рівнях управління.

Використані джерела інформації:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент / И.А. Бланк.– К. : МП «ІТЕМ» ЛТД: «Юнайтед Лондон трейд Лимитед», - 1995. – 448 с.
2. Державна програма розвитку промисловості на 2003-2011 роки [Електронний ресурс] / Міністерство промислової політики України. – Режим доступу: <http://industry.kmu.gov.ua>.
3. Колодій Ю.С. Проблеми індикативного планування в промисловості / Ю.С.Колодій // Соц.-екон. проблеми сучасного періоду України. – 2008. – Вип. 6(74). – С. 111 – 121
4. Кушлин В.И. Государственное регулирование рыночной экономики / В.И. Кушлин, Н.А. Волгин. – М. : Экономика, 2002. – С. 10 – 30.
5. Кужель О. Особливості та функціональні переваги системи індикативного управління [Електронний ресурс] // Підприємництво в Україні. – №12. – С. 22-30. – Режим доступу: <http://www.academia.org.ua>.
6. Концепція загальнодержавної програми розвитку промисловості України на період до 2017 року [Електронний ресурс] / Міністерство промислової політики України – Режим доступу: <http://industry.kmu.gov.ua>.
7. Марущак В.П. Державне індикативне планування Німеччини і Франції / В.П. марущак // Актуальні проблеми державного управління - Збірник наукових праць ОРІДУ, Вип.. 4 (24) - О.: ОРІДУ НАДУ, 2005.
8. Погребняк М.М. Індикативне планування як основа удосконалення системи державного регулювання економіки України // Ринкова трансформація економіки України: проблеми регулювання. Колективна монографія. / М.М. Погребняк За ред. В.Ф. Беседіна, А.С. Музиченка.- К.: НДЕІ – 2005.- С.141-145.

Рецензент: Дацій О.І., д.е.н., професор.

УДК 351:378

Піддубна Л.П.,

к.е.н., доцент,
завідувач кафедри управління
документно-інформаційними комунікаціями
Академія муніципального управління

РОЛЬ І ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЇ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена висвітленню питань підготовки бакалаврів зі спеціальності «документознавство та інформаційна діяльність» та визначення перспективних завдань розвитку цього напрямку підготовки фахівців з метою поглиблення його взаємозв'язку з функціональною спеціалізацією навчального закладу «державне управління та місцеве самоврядування».

Аннотация. Статья посвящена освещению вопросов подготовки бакалавров по специальности «документоведение и информационная деятельность» и определения

перспективных задач развития этого направления подготовки специалистов с целью углубления его взаимосвязи с функциональной специализацией учебного заведения «государственное управление и местное самоуправление».

Annotation .The article is devoted illumination of questions of preparation of bachelors on speciality «dokumentovedenie and informative activity» and determinations of perspective tasks of development of this direction of preparation of specialists with the purpose of deepening of his intercommunication with functional specialization of educational establishment «state administration and local self-government».

Пошук найбільш ефективних форм управління інтенсивно зростаючими інформаційними потоками, а, відповідно, і потоками документів, в яких ця інформація зберігається, за допомогою яких розповсюджується та передається у просторі і часі у різних сферах життєдіяльності людини, призвів до виникнення потреби у підготовці відповідних фахівців. Таким напрямом стала спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність». Першими проблеми відчули фахівці бібліотечної справи, оскільки саме в бібліотеках сконцентрована чи не найбільша кількість носіїв інформації, робота з якими постійно вимагає вдосконалення систем класифікації цієї групи документів та розробки вдалих пошукових систем, які сприяли б швидкому пошуку необхідного джерела інформації. Вперше в Україні, у 1995 році, Харківська державна академія культури розпочала навчання документознавців. На сьогоднішній день навчання за цією спеціальністю в Україні здійснюється уже у 24 вищих навчальних закладах, серед яких: Харківська державна академія культури, Державна академія керівних кадрів культури та мистецтва, Острозька академія, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Європейський університет, Київський національний університет культури і мистецтв, Львівський національний університет ім. І.Франка, Донецький національний університет, Маріупольський державний гуманітарний університет та ін. Як видно з переліку навчальних закладів, і як показав аналіз автора, кожен з навчальних закладів привносить щось своє у підготовку фахівців з документознавства та інформаційної діяльності. Безумовно, у кожному з навчальних закладів формується власний варіативний напрям підготовки фахівців, не дивлячись на те, що існує освітній стандарт і всі навчальні заклади при розробці навчального плану підготовки фахівців з цієї спеціальності спираються на запропоновані стандартом нормативні дисципліни та визначений обсяг їх викладання. Виходячи з вище викладеного, у кожному навчальному закладі формується власна наукова школа щодо розуміння сутності та змісту дисциплін, які включені до навчального плану. Школи створюються провідними фахівцями з документознавства та інформаційної діяльності, навколо яких групуються дослідники та студенти, розповсюджуючи та розвиваючи їхні ідеї та підходи до вирішення наукових проблем цього

напряму. Серед найбільш відомих фахівців слід назвати: С.В. Дубову, С.Г. Кулешова, Н.М.Кушнарєнко, О.В. Матвієнко, Ю.І Палеху, М.С. Слоболяника, Г.М. Швецову-Водку та ін. Детальніше з особливостями формування документознавчої підготовки можна познайомитись у роботі В.В. Бездрабко[1].

З 2007 року підготовку фахівців зі спеціальності документознавство та інформаційна діяльність здійснює Академія муніципального управління. Метою цієї статті є аналіз роботи Академії у сфері підготовки фахівців з документознавства та інформаційної діяльності у поєднанні з функціональною спеціалізацією вищого навчального закладу - «Державне управління та місцеве самоврядування», й обґрунтування напряму вдосконалення цієї підготовки, її більшої орієнтації на роботу випускників в органах державного управління та місцевого самоврядування.

В сучасних умовах пошуку найбільш ефективних форм державного управління, динамічного розвитку правового регулювання управлінської діяльності, зростання обсягів інформації, розвитку інформаційних технологій та їх інтеграції у традиційні діловодні системи зростають вимоги до якості документаційного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. У наш час документаційне забезпечення слугує важливим інструментом у взаємовідносинах держави з іншими державами, державних органів між собою та іншими підприємствами й організаціями в середині країни: державних, недержавних і самоврядних організацій та їх взаємовідносин з населенням країни. Специфічні вимоги до підготовки фахівця викликає впровадження в діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування інформаційних технологій.

Як бачимо, вибір Академією муніципального управління цієї спеціальності був обумовлений наявністю соціального замовлення суспільства, пов'язаного з необхідністю упорядкування документаційного середовища як засобу підвищення ефективності управління, і насамперед, державного, регіонального, а ще більше - муніципального. Впровадження в роботу органів державної та муніципальної влади передових інформаційних технологій, застосування майже у всіх центральних державних органах електронного документа, а відповідно, і документообігу. Призводить до того, що прості, на перший погляд роботи, які пов'язані з документуванням діяльності організації та забезпеченням руху документів, потребують певних знань, умінь та навичок роботи зі складною організаційною технікою та програмними продуктами. На жаль, сучасний кадровий потенціал усіх рівнів державного управління та місцевого самоврядування без системної підготовки кадрів, особливо тих, які на належному рівні володіють знаннями та навичками щодо роботи з інформацією й документами, в яких вона викладена, а також спроможні на

сучасному рівні не просто уміти використовувати ті інформаційні системи, технології та програмні продукти, які функціонують або впроваджуються у забезпечення ефективної діяльності органу державного управління чи місцевого самоврядування сьогодні, а й сприяти впровадженню та підтримці цього процесу на належному рівні у майбутньому, дуже швидко втратить досягнуті позиції і стануть неконкурентоспроможним на ринку праці.

Сьогодні не потребує зайвого доказу факт, що ефективна діяльність держави, результати виконання нею своїх економічних і соціально-правових функцій визначається, перш за все, системою і структурою створених органів у всіх сферах державної влади та місцевого самоврядування. Однак, найкраща система без людей, без кваліфікованих кадрів, без постійного підвищення їхньої кваліфікації залишиться мертвою. Дослідження кадрового складу органів місцевого управління свідчать, що сьогодні близько 50% посадових осіб місцевого самоврядування складають керівники, тобто особи, які приймають рішення і відповідають за їх виконання. В той же час, слід зазначити, що в даній сфері спостерігається висока плинність кадрів, пов'язана з низьким рівнем матеріального стимулювання, зі складністю проблем, які доводиться вирішувати посадовій особі та високою вимогливістю до неї як з боку вищестоящих органів управління, так і з боку населення, яке проживає на підпорядкованій території. Крім того, зазначені проблеми загострюються після виборів депутатів до рад різних рівнів та голів місцевих рад. Як показали дослідження, проведені в Академії, оновлення складу рад та голів рад призводить до проблем, які виникають у знову обраних осіб, щодо ведення документації та виконання покладених на посадових осіб обов'язків. Особливо це стосується вимог до оформлення документів, інформування населення щодо проведення певної роботи органами влади усіх рівнів. Разом з тим, як засвідчують дослідження, підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації протягом року проходить близько 12% посадових осіб місцевого самоврядування при нормі 20%. Безумовно, існує ціла низка об'єктивних причин цієї проблеми, по-перше, це пов'язано з недостатньою кількістю закладів, які здійснюють такі заходи, по-друге, не належною розробленістю програм підвищення кваліфікації, їх орієнтацією в основному на бізнес-освіту, а не на роботу органів місцевого управління, по-третє, значними коштами, які необхідно витратити на навчання у зв'язку з тим, що навчальний заклад, як правило, розташовано далеко від споживача послуги, по-четверте, часто посадова особа, яка потребує навчання, є єдиною, яка опікується певною потребою в органі місцевого управління і тому її тривала (більше тижня) відсутність на робочому місці призводить до певного хаосу і зростання скарг на роботу органів місцевого самоврядування.

Для нашої країни, де система базової підготовки кадрів для органів влади, особливо місцевої взагалі відсутня, впровадження цього напряму підготовки в Академії муніципального управління, яка і створювалась з метою підготовки фахівців для органів місцевої влади, оскільки з дня свого заснування парадигмою підготовки спеціалістів є вивчення низки дисциплін з функціональної спеціалізації «Державне управління та місцеве самоврядування», може частково компенсувати ті прогалини, які існують. Безумовно, не можна сказати, що в країні не здійснюється робота щодо забезпечення органів влади високваліфікованими, професійними фахівцями не приділяється увага, їх перепідготовці та підвищенню кваліфікації. В Україні існує ціла низка навчальних закладів освіти, навчальних програм, окремих проектів, які переймаються цими проблемами, мало того, в Україні чи не єдиній країні колишнього Радянського Союзу створено цілий науковий напрям «Державне управління», однак, на сьогоднішній день вони діють розрізнено, не створивши певного комплексу, а їхні програми не співпадають одна з одною, відсутність же базової підготовки спеціалістів для державної служби та служби в органах місцевого самоврядування не дозволяє ще у студентські роки сформувати у майбутнього державного службовця відповідне мислення, яке, як ми знаємо, формується у випускників технічних, економічних, правових навчальних закладів та закладів інших сфер діяльності. Тому, на нашу думку, необхідно формувати систему освітніх закладів, які спеціалізувалися б на цих питаннях, а також готувати навчальні програми та курси, з врахуванням результатів ґрунтовного аналізу потреб та інтересів органів місцевого самоврядування і навчального закладу. В Академії муніципального управління існує така можливість і уже сьогодні здійснюється спроба поєднання цих важливих напрямів підготовки фахівців.

В Академії муніципального управління розробляються теоретичні та практичні концепції підготовки кадрів для місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, які здатні ефективно працювати в жорстких умовах внутрішньої та міжнародної конкуренції, поєднати високу культуру та глибокі фундаментальні знання з вмінням організовувати справу та управляти діяльністю різних ланок та структур, формуючи таким чином місцеву і муніципальну еліту України. При цьому слід врахувати, що сам процес підготовки фахівця, технологія навчання змінюється, модернізується таким чином, щоб впроваджувалась парадигма переходу від ідеї передачі знань до ідеї формування здібностей особистості, які враховували б її індивідуальні нахили та вподобання. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 1316 від 26.11.1997р., основними функціями Академії муніципального управління визначено: підготовка та перепідготовка кадрів для органів місцевого самоврядування

і державних адміністрацій; підвищення кваліфікації працівників органів місцевого самоврядування і державних адміністрацій; проведення наукових досліджень з питань удосконалення системи державного управління та місцевого самоврядування.

Відповідно до зазначених функцій, Академія у співпраці з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування забезпечує відбір для навчання схильних до лідерства та громадсько-політичної роботи юнаків та дівчат, організовує відповідним чином навчальний процес, забезпечує якісну підготовку за освітньо-кваліфікаційними рівнями: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр. Фахівці саме таких рівнів складають переважну частину муніципальних службовців (відповідно посади V-VII категорій).

Навчальні плани всіх спеціальностей включають функціональну спеціалізацію “Державне управління та місцеве самоврядування”. В них передбачено теоретичне навчання та щорічне стажування студентів у відділах та управліннях місцевих та центральних органів влади, органах місцевого самоврядування. До навчальних планів включено дисципліни з функціональної спеціалізації: Основи місцевого самоврядування, Публічна адміністрація, Історія місцевого самоврядування; Муніципальне право; Управління муніципальними ресурсами, Муніципальна статистика і облік; Муніципальні фінанси; Правові основи державної та муніципальної служби; діловодство в органах державного управління та місцевого самоврядування; Організація муніципальної правової служби; Правовий статус столиці України, обласних та районних центрів; Громадські організації та об’єднання. Названі навчальні дисципліни є оригінальними, авторськими, вони входять до циклу дисциплін вільного вибору навчального закладу.

В навчальному закладі проведена суттєва робота з підготовки програм та навчально-методичного забезпечення навчального процесу та якісного кадрового забезпечення навчання. До викладання дисциплін залучені відомі фахівці, обізнані з предметом, та такі, що мають значний досвід роботи у системі державного управління та місцевого самоврядування. Велика увага приділяється науково-методичній роботі, яка цілком і повністю відображається у практичній реалізації мети освіти в українській державі.

Практика студентів з функціональної спеціалізації проходить в органах державного управління та місцевого самоврядування. На першому курсі – це загальне ознайомлення зі структурою та діяльністю цих організацій, на другому курсі – практична робота у районних радах та райдержадміністраціях, на третьому – у Київській міській державній адміністрації та її Головних управліннях, на четвертому – у Верховній Раді, апараті Кабінету Міністрів та адміністрації Президента України.

До педагогічної діяльності та наукового керівництва студентів залучаються також фахівці з провідних навчальних закладів та науково-дослідницьких організацій м. Києва, інших міст України, а також провідних фахівців Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Київської міської державної адміністрації та ін. Навчальний процес в Академії організовано таким чином, щоб викликати зацікавленість студентів у їхній майбутній спеціальності, впевненість у своєму професійному виборі.

Відповідно до „Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах” спеціальність „Документознавство та інформаційна діяльність” забезпечується такими формами підготовки як: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи. Основними видами навчальних занять, які використовуються при підготовці спеціаліста, є лекції, лабораторні, практичні, семінарські та індивідуальні заняття. Передбачені також такі види, як консультація, курсові роботи та випускова кваліфікаційна робота бакалавра. Зміст самостійної роботи визначений навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками відповідно до кожної дисципліни.

Важливе значення Академією муніципального управління надається практичній підготовці студентів - кількість практик, їх терміни визначені навчальним планом та проводяться в умовах професійної діяльності під керівництвом викладача та спеціаліста з відповідної галузі. Особливістю практичної підготовки фахівців в Академії є те, що крім двох, визначених стандартами зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» практик, студенти мають можливість пройти систему практик з функціональної спеціалізації «Державне управління та місцеве самоврядування». Таким чином, загальний обсяг практичної підготовки за даним напрямом підготовки становить одинадцять тижнів.

Наявна матеріально-технічна, навчальна, науково-методична база та викладацький потенціал дають можливість забезпечити повноцінну підготовку фахівців, а використання особливостей функціональної спеціалізації Академії дозволяє поставити завдання підготовки фахівця більш орієнтованого на роботу в органах державного управління та місцевого самоврядування. З цією метою можна запропонувати наступні задачі, які педагогічний колектив кафедри, що опікується підготовкою фахівців зазначеної спеціальності, та всього навчального мають вирішити у найближчі роки. По-перше, посилення системного підходу у підготовці фахівця, з цією метою передбачити у нових навчальних планах збалансоване викладення дисциплін наступних професійних циклів: документознавство та справочинство; інформатика та інформаційні технології, в тому числі і у роботі органів влади, низку дисциплін

функціональної спеціалізації; по-друге, застосовуючи новітні технології, розробити програми діяльності віртуальних органів влади та на практиці за допомогою інформаційних технологій імітувати їх роботу; по-третє налагодити співпрацю з органами місцевого самоврядування не тільки м. Києва, але й інших населених пунктів України; по-четверте, враховуючи, що навчальними планами підготовки фахівців цього напрямку передбачено три курсові роботи та кваліфікаційна випускова робота бакалавра, передбачити організацію та проведення наукової конференції студентів та молодих учених, що працюють у цій сфері.

Такий підхід дозволить належним чином підготувати фахівця в галузі документознавства та інформаційної діяльності до роботи в органах влади, орієнтуючись при цьому на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення набутих знань, професійної мобільності, швидкої адаптації до змін в соціально-культурній сфері, технологіях, системах управління та організації праці в сучасних умовах.

Використані джерела інформації:

1. Бездрабко В.В. Документознавча освіта в Україні: становлення, сучасний стан і перспективи // http://www.buv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2009_20/Gileya20/117.pdf.

Рецензент: Іванова Т.В., к.е.н., професор.

УДК 35

Попов С.А.,
заступник директора ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України з наукової роботи

СУСПІЛЬСТВО: ІСТОРИЧНА ЗМІННІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ

Анотація. Розглядається суспільство та динаміка його змін у контексті комплексних концепцій, зокрема циклічно-генетичної теорії. За певними ознаками аналізуються суспільні зміни, серед яких окреслено радикальні та реформістські як такі, що є інноваційними та визначають історичну змінність суспільства.

Постановка проблеми. Суспільству ендогенно-притаманна історична змінність: соціальна система з часом відходить у минуле або переходить на новий рівень свого розвитку шляхом якісних змін характеристик її станів. Радикальні зміни на зломі тисячоліть спонукають до пошуку наукового обґрунтування характеру постіндустріального суспільства. Сьогодні розроблені різноманітні теорії суспільних змін. Сучасні концепції надають перевагу епохальним та базисним нововведенням ХХІ ст. в утвердженні суспільства нового типу, де інновація набуває всеосяжного характеру. Однак, сучасна інноваційна політика України є традиційно орієнтованою, не враховує розмаїття нововведень, насамперед, у суспільному просторі,